

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за академичната длъжност „доцент“ по област на висше образование „3. Социални, стопански и правни науки“, професионално направление „3.8. Икономика“, научна специалност „Статистика и демография“, обявен от СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Кандидат по конкурса: гл. ас. д-р Маргарита Стефанова Шопова
Катедра „Математика и статистика“
при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Изготвил становището: доц. д-р Стела Стойчева Касабова
Катедра „Математика и статистика“
при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

1. Представяне на кандидата

Конкурсът за академичната длъжност „доцент“ по област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8 Икономика, научна специалност: Статистика и демография е обявен в Държавен вестник №27/27.03.2018 г. за нуждите на катедра „Математика и статистика“. Единствен кандидат за участие в конкурса е гл. ас. д-р Маргарита Шопова, преподавател в катедра „Математика и статистика“ при СА „Д. А. Ценов“ - Свищов.

2. Основание за написване на становище

Становището е изготовено на основание на Заповед № 434/21.05.2018 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов доц. д-р Иван Марчевски за определяне на научно жури за академичната длъжност „доцент“ по област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8 Икономика, научна специалност: Статистика и демография, публикуван в Държавен вестник на №27/27.03.2018 г. и решение на факултет „Стопанска отчетност“, Протокол №11/14.05.2018 г.

Становището е изготвено в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за прилагане на закона за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“.

3. Персонална характеристика на кандидата

Маргарита Стефанова Шопова е главен асистент към катедра „Математика и статистика“, факултет „Стопанска отчетност“, при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов от 1992 г. Преди това е работила като асистент към същата катедра в продължение на шест години.

Кандидатът притежава образователна и научна степен доктор по икономика, научна специалност „Статистика и демография“ след защитата на дисертация на тема „Статистическо изследване на енергийното потребление на домакинствата в България“. Дипломата е с №2014020 от 07.10.2014 г.

Представен е публикуван монографичен труд, който не повтаря представения за придобиване на ОНС „доктор“.

Представените документи съответстват на изискванията по чл. 60, ал. 1 от Правилника за прилагане на закона за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

4. Обща (количествена и качествена) оценка на учебно-преподавателската работа и съответствие с изискванията на чл. 60, ал. 2, т. 1.

Общийят стаж на Маргарита Шопова като асистент и главен асистент в Академията е 32 години и надхвърля многократно изискваните от закона пет години за участие в конкурс за доцент.

Представената справка за академичната заетост на гл. ас. д-р Маргарита Шопова показва, че тя има учебно-методическа заетост, достатъчна за заемане на академичната длъжност „доцент“. Посочената в справката натовареност за последните шест години показва значително превишаване на норматива при аудиторната и извъндаудиторната заетост.

През предходните години гл. ас. д-р М. Шопова е разработила и чела лекционни курсове по шест учебни дисциплини, при изисквани от закона две за образователна степен „бакалавър“. Те съответстват на провеждания конкурс и съгласно справката за академична заетост за последните шест учебни години те са лекционни курсове по: основи на статистиката, статистика на застраховането и осигуряването, статистически анализ на

структури, статистическо изследване и прогнозиране на развитието, социална статистика и висша математика.

През последните шест години заетостта се е формирала чрез ангажираност по осем дисциплини, които съответстват на разработените лекционни курсове. Дисциплините са както следва: математика, статистика, статистическо изследване и прогнозиране на развитието, статистически анализ на структури, статистика на застраховането и осигуряването, статистически методи за анализ и прогнозиране, международни икономически сравнения, статистически анализ на динамични зависимости.

Учебната натовареност на гл. ас. д-р Маргарита Шопова в ОКС „Магистър“ е като титуляр и консултант по дисциплината „Социална статистика“ в магистърска програма „Социален мениджмънт“, дистанционна форма на обучение.

Кандидатът в конкурса има три издадени учебника, от които един самостоятелен и два в съавторство. Самостоятелният учебник е със заглавие „Статистически анализ на структури“, съдържа шест теми и се състои от 221 страници. Авторовото участие в учебниците „Социална статистика“ и „Статистическо изследване и прогнозиране на развитието“ е съответно в разработването на девета тема „Статистическо изучаване на престъпността“ и втора тема „Описателни показатели на развитието“. Общийят обем на написаните страници в посочените учебници е 292 стандартни страници.

Маргарита Шопова има шест издадени учебни помагала, от които две самостоятелни и четири в съавторство. Самостоятелните са със заглавия: „Математика: Част 1 (Висша математика)“ и „Математическо моделиране: теми за писмен изпит, решения, критерии за оценяване“. Трите помагалата в съавторство са по математика и едно по социално статистика.

5. Обща (количествена и качествена) оценка на научните изследвания и изследователската дейност и съответствие с изискванията на чл. 60, ал. 2, т. 2 от Правилника

Научните публикации, с които гл. ас. д-р Маргарита Шопова участва в конкурса за доцент, включва една самостоятелна монография, три студии (една самостоятелна и две в съавторство), три статии и седемнайсет доклада (статиите и докладите са самостоятелни разработки). На чужд език или в чужбина са публикувани две статии и пет доклада.

Самостоятелният монографичен труд на гл. ас. д-р М. Шопова е на тема „Статистически аспекти на информационното общество в България“ и се състои от 226 страници. В структурно отношение публикацията включва въведение, три глави, заключение, използвани източници и девет приложения. Ясно и точно е дефинирана целта на разработката, свързана с изясняване на основните аспекти на статистическото изследване на информационното общество и анализиране на тенденциите и закономерностите в състоянието и динамиката му в България. В първа глава е разгледана и изяснена същността на информационното общество като обект на статистическо изучаване. Във втора глава са представени методологическите аспекти на статистическото изследване на информационните и комуникационните технологии в ЕС и особеностите, свързани с приложението им в България. Трета глава е посветена на статистически анализ на показателите за характеризиране на информационното общество в България. В резултат от проведеното изследване са направени изводи относно разработване на информирани управленски решения въз основа на диагностицираните проблеми в развитието на информационното общество.

В конкурса за доцент гл. ас. д-р Маргарита Шопова участва с три студии, две от които в съавторство. Самостоятелната студия е публикувана в „Годишник на Стопанска академия“, а останалите две в „Алманах научни изследвания“, издание на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов. В първата студия обект на изследване е престъпността като социално значимо обществено явление. Разгледани са проблемите на информационното осигуряване на статистическото изучаване на престъпността, заедно със системата от статистически показатели за характеризиране на регистрираната престъпност и на противообществените прояви и престъпността на малолетните и непълнолетни лица. Студиите са с общ обем от 52 страници. Авторовото участие е ясно разграничено при студиите в съавторство.

Гл. ас. д-р Маргарита Шопова е представила три самостоятелни статии, като две от тях са публикувани в чуждестранни издания. В статиите са разгледани въпроси, свързани с количествените методи в обучението по икономика и икономическите изследвания; значението на сателитните сметки като източник на достоверна и сравнима статистическа информация за туризма; и за съществуването и дейността на създадените в страната свободни икономически зони в условията на съвременното стопанство.

Гл. ас. д-р Маргарита Шопова е участвала в четири проекта, финансиирани от държавна субсидия за научна дейност, за които е представено удостоверение от ИНИ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Кандидатът в конкурса е представила седемнайсет доклада, с които е участвала в национални и международни научни конференции. Докладите отразяват областите, в които Маргарита Шопова е насочила своите изследователски интереси и е постигнала съответните резултати.

6. Характеризиране на научните приноси

Формулираните от гл. ас. д-р М. Шопова приноси с научен и научноприложен характер съответстват реално на представената справка за научните и научноприложните приноси в публикациите.

7. Академична известност

В съответствие с изискванията за публичност, съгласно чл. 60, ал. 3, т. 1 от Правилника, гл. ас. д-р М. Шопова е представила:

- Справка за цитиране на произведенията в книги – общо 5 цитирания;
- Справка за цитиране на произведенията в дисертации – 1 цитиране;
- Справка за цитиране на произведенията в публикации от периодични издания и в сборници от конференции – общо 5 цитирания.

Общийят брой на цитиранията е единайсет. Посочените от кандидата цитирания са само въз основа на информация от академичната библиотека.

В съответствие с изискванията за академична известност, съгласно чл. 60, ал. 3, т. 2, гл. ас. д-р Маргарита Шопова е представила служебни бележки за членство в Съюза на учените в България и в Съюза на математиците в България.

8. Допуснати слабости, критични бележки, препоръки.

Съгласно справката за академична заетост през последните шест години гл. ас. д-р Маргарита Шопова е преподавала по осем дисциплини. При възможност от полза за кандидата в конкурса е да намали броя на дисциплините, по които води занятия. Според мен това би спомогнало за по-голяма концентрация на усилията в преподавателската и научно-изследователската работа.

При написването на учебник по статистика според мен, е по-добре да се използват условни примери, особено при задачите за самостоятелна работа. Използването на реални данни има своите предимства, но създава допълнителни затруднения и вниманието се отклонява от същинността и приложението на методите.

От представеното копие на втората студия на тема „Структурните промени – парадигма на новата икономика“ липсват страниците, в които е реализирано авторовото участие. При копието на третата студия на тема „Статистическият контрол на качеството – европейска алтернатива на новата икономика“, страниците са разбъркани и не се вижда тяхната номерация, за да може да се подредят, да се проследи смисъла на студията и да се анализира авторовото участие.

9. Обобщена оценка.

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Маргарита Шопова отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на СА „Д. А. Ценов“.

След запознаване с представените в конкурса материали и научна продукция, анализ на тяхната значимост и съдържащите се в тях приноси с научен и научноприложен характер, давам своята положителна оценка за избор на гл. ас. д-р Маргарита Стефанова Шопова за академичната длъжност „доцент“ в СА „Д. А. Ценов“ по професионално направление 3.8. Икономика (Статистика и демография).

07.07.2018 г.

Член на научното жури:

(доц. д-р Стела Касабова)